

Vývojová psychologie

---

2. seminář

Osnova

- Opakování z minulého semináře
- Diskuze nad domácími úkoly
- Teorie citové vazby
- Jean Piaget

Imprinting (vtištění)

„naprogramována“ k vytvoření emoční vazby k nejbližšímu sociálnímu objektu

Harry Harlow

- [https://www.youtube.com/watch?v= O60TYAIGC4](https://www.youtube.com/watch?v=O60TYAIGC4)

Teorie citové vazby

- Attachment/Teorie přilnutí/Teorie připoutání/Teorie rané citové vazby
- Bowlby, Ainsworthová
- Raná citová vazba= trvalé emoční pouto, charakterizované potřebou vyhledávat a udržovat blízkost s určitou osobou, zejména v podmínkách stresu
- Dítě se rodí s vrozeným repertoárem chování a signálů (pláč, úsměv, broukání), který vyvolává vysoce pravděpodobnou reakci rodičů- že zareaguje na tento signál dítěte a odpoví na něj

-
- Citové pouto mezi pečující osobou a dítětem
  - Jak pečující osoba reaguje na potřeby dítěte (rychle, citlivě, pokaždé stejně)

Vývoj attachmentu

- 1.fáze (do 3.měsíců): nediskriminované reakce k lidem, dítě svým chováním zvyšuje pravděpodobnost udržení kontaktu s pečovateli (natahování ručiček, stiskání, držení, úsměv a pláč)
- 2.fáze (3.-6.m): rozlišuje známé tváře od neznámých (děti se smějí jen na známé lidi)
- 3.fáze (do 3 let): strach z cizího, separační úzkost
- 4.fáze

Separáční úzkost

- Fáze protestu: snaží se svým křikem přivolat matku
- Fáze zoufalství: s postupem času dítě ztrácí naději na přivolání matky (je apatické, křičí méně, odmítá navazovat kontakt s druhými lidmi)
- Fáze odpoutání od matky: dítě postupně potlačuje své city k matce, je schopno se připoutat k jinému dospělému

Strange situation test

- <https://www.youtube.com/watch?v=QTsewNrHUUH>
- <https://www.youtube.com/watch?v=DRejV6f-Y3c>

Typy attachmentu

- Jistá (bezpečná) vazba
- Nejistá vazba
  - Úzkostná
  - Vyhýbavá
  - Dezorganizovaná- absolutní se nespolehání se na pečovatele

Jistá citová vazba (secure)

Děti se drží v blízkosti matky, jsou si jisté a hrají si, když je přítomna.

Bývají rozrušeny, když matka odejde, ale po jejím návratu se rychle zklidňují a pokračují ve hře.

Předpokládají u pečující osoby útěchu a s důvěrou ji vyhledávají.

Ambivalentní citová vazba (ambivalent/resistent)

Děti se drží v blízkosti matky, ale mohou iniciativu z její strany odmítat, při jejím odchodu protestují.

Po návratu vykazují vůči matce známky „naštvaní“.

Naučily se, že jejich pečující osoba je občas nedostupná, vyhledávají ji, ovšem s nedůvěrou.

Vyhýbavá citová vazba (avoidant)

Děti se příliš nepřibližují k matce a nepreferují ji před cizí osobou, mohou ale protestovat, když matka odchází.

Zajímají je mnohdy více hračky...

Předpokládají, že pečující osoba je nedostupná, neposkytuje jim útěchu, vyhýbají se jí.

Dezorganizace citové vazby

U dětí, které byly obtížně klasifikovatelné dle Ainsworthové kódovacího systému, rozpoznali Mainová a Solomonová čtvrtý druh citové vazby – tzv. dezorganizovaný.

Tyto děti nemají žádný stabilní způsob, jak zvládat stresovou situaci (oproti statním typům citové vazby).

Nehybnost, „zamrznutí“, obavy z pečovatele, protichůdné reakce, nekonzistence v chování nebo naopak stereotypie gest a pohybů. Dítě je někdy stresováno samotným pečovatelem – nastává paradox, místo aby pečující osoba byla zdrojem bezpečí, stává se zdrojem stresu.

Dítě nemůže vyvinout jakoukoli fungující zvládací strategii – reaguje z toho důvodu dezorganizovaně.

Do této kategorie často spadají děti s různým druhem postižení, týrané, zneužívané...

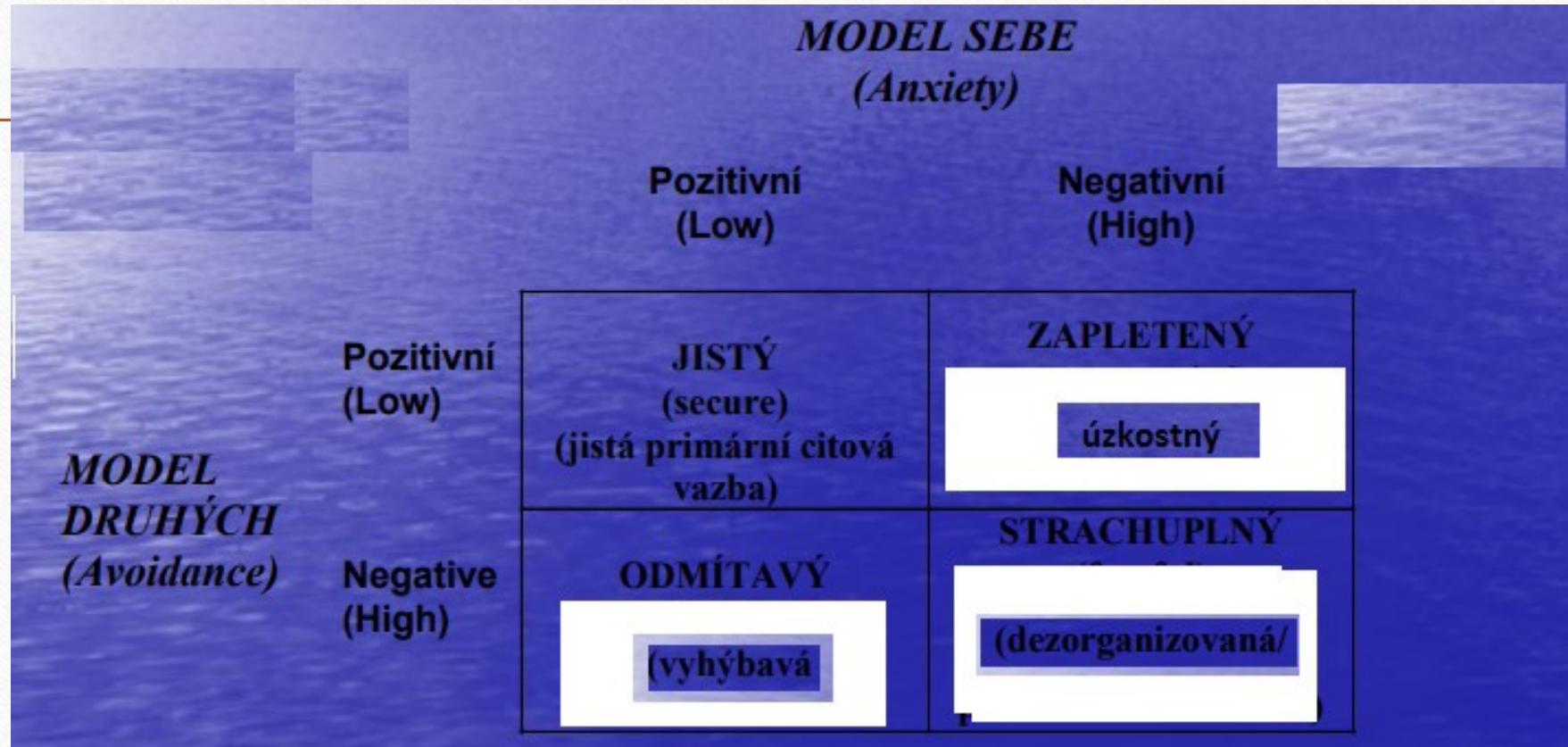
Vztahová vazba u dospělých- test

Vztahová vazba u dospělých- test

- B = bezpečný O = odmítavý (vyhýbavý) Ú = úzkostný
- * počítají se pouze souhlasné odpovědi pro každý typ, podstatné je to, co převažuje, důležité je, aby bylo aspoň nějaké B
- Jisté připoutání: poměrně snadno se sblížuji s druhými lidmi, nevadí mi, když jsem na blízkých lidech závislý a oni na mně. Nebojím se, že by mě zavrhlí nebo že by někdo usiloval o přehnaně blízký vztah se mnou.
- Vyhýbavé (odmítavé) připoutání: Úzký kontakt s druhými je mi docela nepříjemný, příliš neumím druhým důvěřovat, neumím být na nich závislý. Chce-li někdo se mnou navázat blízký kontakt, jsem nervózní. Partneři zpravidla ode mě vyžadují více blízkosti a intimity, než jim chci nebo jsem ochotný poskytnout.
- Nejisté/ambivalentní (úzkostné) připoutání: Mám pocit, že druzí ke mně nechtějí přistoupit tak blízko, jak bych si přál. Často se obávám, že mě partner nemá opravdu rád a nechce se mnou zůstat. Nejraději bych s blízkými lidmi bytostně splynul, jenže tato tendence je spíše odrazuje

Bartolomew, Horowitz

Kazuistiky

O kom je řeč?

- <https://www.youtube.com/watch?v=7AuhaJYqXQ4>

-
- <https://www.youtube.com/watch?v=PuP53BbIY0A>
  - <https://www.youtube.com/watch?v=9YWlfRTBhAQ>
  - <https://www.youtube.com/watch?v=gnArvcWaH6I&t=135s> (2 min. 40)

Jednotlivá stádia

- <https://www.youtube.com/watch?v=IhcgYgx7aAA&t=15s>

Domácí úkol

- Videa na TED. com:

- https://www.ted.com/talks/wendy_troxel_why_school_should_start_later_for_teens#t-402418
- https://www.ted.com/talks/sarah_jayne_blakemore_the_mysterious_workings_of_the_adolescent_brain#t-833928
- **BONUS:** https://www.ted.com/talks/sugata_mitra_build_a_school_in_the_cloud#t-778217